

ORGANIZMY ROŚLINNE I ZWIERZĘCE W NAJBLIŻSZYM OTOCZENIU UCZNIA- metodyka nauczania wybranych zagadnień z przyrody w klasie IV oraz przykłady scenariuszy lekcji w oparciu o program nauczania autorstwa Marii i Michała Augustyniak.

Autor: Jolanta Spyra

Wśród zaproponowanych przez podstawę programową " celów edukacyjnych przyrody są:

- Zainteresowanie światem, jego różnorodnością, bogactwem i pięknem.
- Rozumienie zależności istniejących w środowisku przyrodniczym.
- Zdobywanie odpowiednich umiejętności obserwacji zjawisk przyrodniczych i dokonywania ich opisu.
- Poznanie współzależności człowieka i środowiska.
- Poznanie zachowań sprzyjających bezpieczeństwu ludzi i przyrody.
- Wyrobienie poczucia odpowiedzialności za środowisko."¹

W klasie IV cele edukacyjne realizowane są poprzez zapoznanie ucznia z przyrodą najbliższej okolicy, którą poznają w kontekście codziennych czynności, w sposób często intuicyjny jako coś oczywistego.

1.1. Uwagi metodyczne dotyczące realizacji przedmiotu przyroda

Do realizacji treści wynikających z zadań edukacyjnych można stosować różnorodne formy pracy uczniów. Na przykład "ze względu na liczbę uczniów zaangażowanych w poszczególne działania na lekcjach przyrody w klasie IV należy wyróżnić:

- pracę indywidualną,
- pracę grupową (zespołową),
- pracę zbiorową."²

Spośród tych form pracy na największą uwagę zasługuje praca w grupach, jej zaletą jest:

- dominacja aktywności uczniów nad aktywnością nauczyciela;
- zaangażowanie uczniów i wzajemna pomoc w pokonywaniu trudności;

¹ Biblioteczka Reformy Nr 14. Ministerstwo Edukacji Narodowej o nauczaniu przyrody. Warszawa 1999.

² M.M.Augustyniak.: Przyroda. Przewodnik metodyczny dla klasy IV. Wydawnictwo M.Rożak, Gdańsk 1999.

- większe poczucie bezpieczeństwa uczniów w małych grupach (co jest szczególnie ważne w przypadku uczniów wolniej pracujących i nieśmiałych);
- możliwość łatwiejszego wykazania się zdolnościami;
- konieczność rozpatrywania i ewentualnej akceptacji różnych punktów widzenia ³

" Praca uczniów w małych grupach sprawia, że jakość pracy jednostki rośnie, zdolności i umiejętności członków grupy sumują się, rzadziej zdarzają się przypadkowe błędy, wyłania się więcej twórczych pomysłów, sprawniej przebiega podejmowanie decyzji, grupa bowiem daje oparcie i poczucie bezpieczeństwa."⁴

Ze względu na miejsce realizacja treści może odbywać się:

- w klasie (najlepiej w pracowni przyrodniczej);
- na podwórku szkolnym (najlepiej w specjalnie zaaranżowanym ogródku przyrodniczym);
- na wycieczce szkolnej;
- w rezerwacie przyrody (w miejscach udostępnionych);
- w najbliższym parku narodowym (w miejscach udostępnionych);
- na ścieżce dydaktycznej;
- w miasteczku ekologicznym;
- w muzeum przyrodniczym;
- w skansenie;
- w domu (praca domowa)."⁵

Powyższe przykłady dowodzą jak wartościowe jest prowadzenie zajęć w terenie z wykorzystaniem bezpośredniej obserwacji.

Na lekcjach przyrody " należy położyć nacisk na działania badawcze uczniów, samodzielność w dochodzeniu do wiedzy oraz jej użyteczność. Jednym z najważniejszych elementów w nauczaniu przyrody jest jak najszersze stosowanie metody eksperymentalnej."⁶ Nauczyciel przyrody stosując takie metody, pozwalając na współuczestniczenie w prowadzeniu zajęć rozwija zainteresowania uczniów i wzmacnia ich motywację do uczenia. Ważne jest również stosowanie różnych aktywizujących metod nauczania np.: burza mózgów, drzewko decyzyjne, śnieżna kula, dywanik pomysłów, metaplan. Służą one do rozwijania twórczego myślenia, szukania wielu sposobów rozwiązań i podejmowania decyzji a przede wszystkim mobilizują do aktywnej pracy. Motywację do większej aktywności, pracy i

³ Biblioteczka Reformy Nr 14. Ministerstwo Edukacji Narodowej o nauczaniu przyrody. Warszawa 1999.

⁴ H.Hamer.:Klucz do efektywności nauczania.Poradnik dla nauczycieli. Wydawnictwo VEDA, Warszawa 1994.

⁵ M.M.Augustyniak.: Przyroda. Przewodnik metodyczny dla klasy IV.Wydawnictwo M.Rożak, Gdańsk 1999.

⁶ Biblioteczka Reformy Nr 14. Ministerstwo Edukacji Narodowej o nauczaniu przyrody. Warszawa 1999.

rozwoju uzyskuje się poprzez podkreślanie i nagradzanie osiągnięć uczniów. Motywowanie uczniów do wysiłku jakim jest uczenie się, może przebiegać wieloma drogami, z wykorzystaniem najróżniejszych metod i technik. Ich dobór wynika z tematyki zajęć, możliwości poznawczych uczniów oraz dostępnych pomocy naukowych.

W szkole, w której pracuję realizacja wybranego przeze mnie programu jest możliwa zarówno w oparciu o istniejące warunki materialne szkoły, jej położenie, jak i w oparciu o zagwarantowany przydział godzin w wymiarze 3 godzin tygodniowo. Położenie szkoły w środowisku wiejskim ułatwia realizację zadań w oparciu o lekcje w terenie i bezpośrednią obserwację. Szkoda tylko, że w tygodniowym planie lekcji nie uwzględniono możliwości połączenia dwóch jednostek lekcyjnych w jeden dwugodzinny blok, który umożliwiłby łatwiejszą i pełniejszą realizację wielu typów lekcji np.: lekcja w terenie, lekcja z doświadczeniem czy gry dydaktyczne.

W klasie IV realizowane treści programowe " ujęte zostały w 7 blokach tematycznych, które wynikają z podziału odpowiednich treści według sfery, w której różnorodne omawiane zjawiska zachodzą. Podział ten obejmuje krajobraz, powietrze, wodę, skały i gleby, rośliny i zwierzęta, człowieka oraz ochronę przyrody. W każdym bloku uwzględniono elementy edukacji prozdrowotnej, ekologicznej, czytelniczej i medialnej oraz wychowania do życia w rodzinie."⁷

Sądzę, że pomimo całościowego spojrzenia na otaczającą nas przyrodę, uczniom klasy IV najbardziej kojarzy się ona ze zwierzątkami i roślinami, które są w jego otoczeniu czyli z tymi, które hoduje w domu, które spotyka w pracowni i w miejscu swojego zamieszkania. Dlatego w swojej pracy przedstawiłam uwagi metodyczne oraz scenariusze wybranych lekcji z rozdziału " Rośliny i zwierzęta ".

Treści nauczania zawarte w tym rozdziale realizuję poprzez następujące tematy lekcji:

- Co to jest organizm?
- Podstawowe cechy roślin nasiennych.
- Poznajemy rośliny nasienne w krajobrazie najbliższej okolicy.
- Jak przygotować zielnik?
- Znaczenie liści, łodygi i korzenia dla roślin.
- Jaka rolę pełnią kwiaty i owoce?
- Rośliny które leczą.

⁷ M.M.Augustyniak.: Przyroda. Przewodnik metodyczny dla klasy IV. Wydawnictwo M.Rozak, Gdańsk 1999.

- Poznajemy drzewa rosnące w najbliższej okolicy.
- Jakie zwierzęta nazywamy kręgowcami?
- Zwierzęta hodowane przez człowieka.
- Nasze domowe hodowle.
- Przykłady zależności roślin i zwierząt.
- Gra dydaktyczna "Znawca okolicznych roślin i zwierząt".

Przedstawione tematy lekcji opierają się na poznawaniu organizmów żywych w najbliższym otoczeniu ucznia. W realizacji tego celu bardzo ważna jest możliwość przeprowadzenia lekcji w terenie, które popularnie nazywamy "wycieczkami". W terenie wykorzystuje się metody praktyczne, bezpośrednią obserwację oraz emocjonalną strategię nauczania, uczenie się jest oparte na osobistym przeżywaniu przez ucznia. Łatwiej zaobserwować wpływ różnych czynników środowiska i wzajemne powiązania. Aby zajęcia te odniosły korzyść muszą być starannie zaplanowane. Uczeń idący na ćwiczenia terenowe do lasu, w pole, czy na łąkę nie może liczyć tylko na swoją pamięć. Trzeba jej pomagać przy rozpoznawaniu gatunków prostymi kluczami lub przygotowanymi wcześniej schematami.⁸ Bezpośredni kontakt z organizmami żywymi jest możliwy również poprzez prowadzenie szkolnych hodowli roślin i zwierząt. W moim przypadku opiekę nad prowadzonymi w szkole hodowlami sprawują członkowie szkolnego kółka ekologicznego. W prowadzeniu hodowli ważna jest odpowiednia dokumentacja obserwacji i doświadczeń, a zwłaszcza prowadzenie dziennika hodowli. Nie można prowadzić hodowli bez celu badawczego, niedopuszczalne jest hodowanie okazów rzadkich i chronionych.⁹ Zadaniem prowadzenia hodowli i zaangażowanie się w te prace uczniów jest budzenie zainteresowań przyrodniczych, kształcenie spostrzegawczości, systematyczności i samodzielności w pracy. Ważne są również aspekty wychowawcze, uczące odpowiedzialności za powierzone im organizmy żywe.

Spośród wymienionych tematów lekcji wybrałam takie, które w znacznym stopniu wykorzystują prowadzone w szkole hodowle, umożliwiając bezpośredni kontakt z organizmami żywymi.

⁸ J.T.Gorczyńscy.: Wycieczki botaniczne. WSiP, Warszawa 1981.

⁹ S.Frejłak.: Poradnik metodyczny do nauczania zoologii w klasie VII. WSiP, Warszawa 1976.

1.2. Scenariusz lekcji "Co to jest organizm?"

Moduł tematyczny: Rośliny i zwierzęta.

Temat lekcji: Co to jest organizm?

Cele lekcji:

Wiadomości:

- uczeń wie co to jest organizm,
- zna podstawowe cechy żywego organizmu,
- rozumie różnice między organizmami roślinnymi i zwierzęcym.

Umiejętności:

- uczeń potrafi scharakteryzować cechy żywego organizmu,
- na podstawie obserwacji wykazuje różnice i podobieństwa między organizmami roślinnymi i zwierzęcymi,
- potrafi wyciągać wnioski.

Postawy:

- uczeń bierze aktywny udział w lekcji,
- ma poczucie świadomości, że rośliny i zwierzęta mają takie same cechy organizmu.

Typ lekcji: ćwiczeniowo - laboratoryjna.

Czas trwania lekcji: 1 godzina lekcyjna.

Metody i formy realizacji lekcji:

- podające - pogadanka, objaśnienie pojęć,
- problemowe - aktywizujące-zadania logiczne, mapa mentalna,
- praktyczne - ćwiczenia przedmiotowe,
- eksponujące - naturalne okazy,
- forma pracy zespołowa i indywidualna.

Media i materiały dydaktyczne:

zeszyt ćwiczeń, zestaw kopert z nazwami roślin i zwierząt, karty pracy zawierające instrukcje do ćwiczeń, szkolne hodowle roślin i zwierząt.

Miejsce zajęć: lekcja w pracowni przyrodniczej.

Część wstępna lekcji:

- sprawdzenie obecności,
- uwagi porządkowe,
- nawiązanie do poprzedniej lekcji:

Nauczyciel kieruje pogadanką:

Z jakimi zagadnieniami zapoznaliśmy się do tej pory(uczniowie wymieniają poznane zagadnienia).Na naszych kolejnych lekcjach poznamy nowe wiadomości.

Za chwilę dowiemy się czym będziemy zajmować się w najbliższym czasie,

- wprowadzenie tematu:

Wyberzmy trzech ochotników, każdy z nich otrzyma kopertę z zadaniem do odgadnięcia (uczniowie wybierają koperty i odpowiadają na pytania):

I. Jakim wspólnym wyrazem zastąpić następujące wyrazy:

jabłoń, dąb, trawa, zboże? (rośliny).

II. Jakim wspólnym wyrazem zastąpić wyrazy:

kot, pies koń, motyl, biedronka? (zwierzęta).

III. Jakim jednym wyrazem zastąpić wyrazy:

rośliny, zwierzęta? (organizm)

Dziękujemy ochotnikom, nagradzam ich za aktywność zgodnie z ustalonymi zasadami.

Teraz domyślamy się o czy będziemy rozmawiać na dzisiejszej lekcji.

- zapis tematu lekcji: **Co to jest organizm?**

Część właściwa lekcji:

L. p.	Czas trwania	Zagadnienie	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia
1.	2 min	Określenie czym jest organizm.	Nauczyciel kieruje pogadanką: "Proszę wymienić organizmy znajdujące się w pracowni". Czym charakteryzują się te wszystkie organizmy ? Co znaczy określenie, że te organizmy żyją?	Uczniowie odpowiadają. Uczniowie odpowiadają.
2.	3 min	Poznanie cech organizmu.	Spróbujemy określić cechy właściwe wszystkim organizmom. W tym celu wykonamy ćwiczenia na str 43 w zeszycie ćwiczeń.	Uczniowie odpowiadają.

			<p>Celem ćwiczenia jest podkreślenie kredką tych cech spośród wymienionych, które są właściwe organizmom roślinnym i zwierzęcym.</p> <p>Nauczyciel inspiruje pogadankę mającą na celu sprawdzenie poprawności wykonania ćwiczenia.</p> <p>Nauczyciel wydaje polecenie zapisania w zeszycie cech organizmu w postaci mapy mentalnej.</p>	<p>Uczniowie wykonują ćwiczenie.</p> <p>Uczniowie odczytują cechy organizmu.</p> <p>Uczniowie wykonują zapis do zeszytu.</p>
	3 min			
	5 min			
3.	2 min	Różnice pomiędzy organizmami roślinnymi a zwierzęcymi.	<p>Wiemy, że wśród organizmów, są rośliny i zwierzęta, zastanówmy się czym one się różnią.</p> <p>Nauczyciel dzieli klasę na grupy, każda grupa otrzymuje kartę pracy z instrukcją do ćwiczeń (załącznik pod scenariuszem lekcji).</p> <p>Nauczyciel inspiruje pogadankę w celu podsumowania zadania i określenia cech charakterystycznych dla roślin i zwierząt</p>	<p>Diagrama mapy mentalnej z centralnym napisem "ORGANIZM". Wokół niego znajdują się sześć gałęzi, każda w kształcie gwiazdy, z następującymi napisami: "rośnie", "oddycha", "wydala", "rozmnaża się", "porusza się", "odżywia się". Strzałki wskazują od centralnego "ORGANIZM" na każdą z gałęzi.</p>
	5 min			Uczniowie wykonują ćwiczenia zgodnie z poleceniem w karcie pracy.
	8 min			
	5 min			Uczniowie odpowiadają na pytania i rozszerzają mapę mentalną.

- **Część końcowa lekcji:**

- Aby podsumować nasze wiadomości o organizmach żywych wykonajmy ćwiczenie 2 i 3 z zeszytu ćwiczeń (Spośród zamieszczonych rysunków należy zakreślić tylko te, które przedstawiają organizmy i wyjaśnić dlaczego podkreślono akurat te).
- Uczniowie, którzy wykazali największą aktywność zostają nagrodzeni według ustalonych wcześniej zasad.
- Zadanie pracy domowej: Proszę narysować lub wkleić dowolny organizm. Chętni uczniowie mogą wkleić więcej przykładów i podzielić je ze względu na środowisko, w którym żyją.

KARTA PRACY

- I. Masz przed sobą doniczkę z paprocią i klatkę, w której jest dorosła świnka z potomstwem.
Zastanów się po jakim czasie urosnie paproć, a po jakim mała świnka?
Uzupełnij zdania:
ROŚLINY ROSNĄ PRZEZ (całe życie).
ZWIERZĘTA ROSNĄ AŻ (osiągną) DOJRZAŁOŚĆ.
- II. Masz przed sobą klatkę z chomikiem oraz doniczkę z fikusem.
Zastanów się jak odżywia się chomik a jak fikus?
Uzupełnij zdania:
ZWIERZĘTA (odżywiają) SIĘ JEDZĄC GOTOWY POKARM (roślinny) LUB (zwierzęcy). ROŚLINY SAME (wytwarzają) SOBIE POKARM.
- III. Stoisz przed akwariem - jakie tam są organizmy? Zaobserwuj ich zachowanie.
Ułóż zdanie z rozsypanki.
CIAŁYM, SĄ, ROŚLINY, ZWIERZĘTA, RUCHU, PRZEZ, WODY
PORUSZANE, PRĄD, AKWARIUM, W, SĄ
(Zwierzęta są w ciągłym ruchu. Rośliny w akwariem poruszane są przez prąd wody)
- IV. Masz doniczkę z muchołówką. Dotknij palcem lub patyczkiem jej listków.
Co zaobserwowałeś? Zwróć uwagę jak ustawione są listki roślin w klasie?
Uzupełnij zdania:
ROŚLINY (kierują) LIŚCIE DO (światła). NIEKTÓRE ROŚLINY MOGĄ
BARDZO SZYBKO (zwijać lub zamykać) SWOJE LIŚCIE.

Uwagi metodyczne dotyczące lekcji: "Co to jest organizm?":

Celem lekcji było zapoznanie uczniów z definicją organizmu oraz nabycie przez nich umiejętności w określaniu cech charakterystycznych dla organizmów roślinnych i zwierzęcych. Uważam, że zastosowane metody i formy realizacji, a także materiały dydaktyczne pozwoliły na zrealizowanie założonych celów lekcji.

W części wstępnej lekcji wykorzystałam element prostej zagadki w celu sformułowania tematu lekcji, gdyż bardzo ważne jest jak najczęstsze stosowanie metod aktywizujących oraz nagradzanie przejawów aktywności uczniów co mobilizuje ich do dalszej pracy. Samodzielne określenie tematu i zagadnień omawianych na lekcji wydają się być dla uczniów o wiele atrakcyjniejsze niż podanie ich przez nauczyciela.

Najważniejszym zadaniem tej lekcji jest to, aby uczeń potrafił wyciągać wnioski na podstawie obserwacji, a także miał bezpośredni kontakt z organizmami żywymi. Dlatego wykorzystałam możliwość przedstawienia na tej lekcji hodowanych w szkolnej pracowni roślin i zwierząt. Zastosowanie pracy grupowej pozwoliło na lepszy, bliższy kontakt ucznia z hodowanymi w pracowni zwierzętami.

Na lekcji korzystałam również z zeszytu ćwiczeń, który przy pomocy prostych zadań pozwala określić co to jest organizm i czym się charakteryzuje.

Notatkę, którą uczeń wpisuje do zeszytu tworzy on z wykorzystaniem mapy mentalnej, która oddziałuje w sposób wizualny, uczy tworzenia pewnych połączeń i schematów, wyklucza bierne zapamiętywanie zdań notatki.

Zadanie pracy domowej ma na celu wyszukanie przykładów organizmów różnych od tych omawianych na lekcji. Wprowadzenie rozbudowanej wersji zadania domowego ma na celu wzbudzenie aktywności u uczniów szczególnie tych zdolniejszych.

1.3. Scenariusz lekcji "Poznajemy rośliny nasienne w krajobrazie najbliższej okolicy"

Moduł tematyczny: Rośliny i zwierzęta.

Temat lekcji: Poznajemy rośliny nasienne w krajobrazie najbliższej okolicy.

Cele lekcji:

Wiadomości:

- uczeń zna pojęcie roślina zielna, krzew, drzewo,
- zna nazwy najczęściej występujących roślin nasiennych w okolicy
- wie do czego służy klucz do oznaczania roślin.

Umiejętności:

- potrafi określić czy roślina jest drzewem, krzewem czy rośliną zielną,
- potrafi nazwać najczęściej spotykane rośliny
- potrafi określić miejsce występowania wybranych gatunków.
- potrafi korzystać z atlasów, kluczy, albumów.

Postawy:

- rozwijanie postawy badawczej,
- uczeń rozumie potrzebę obserwacji i pracę w terenie,
- uczeń prezentuje postawę poszanowania roślinności.

Czas trwania zajęć: 1 godzina lekcyjna.

Typ lekcji: wycieczkowo - ćwiczeniowa

Metody i formy realizacji lekcji:

- podające: pogadanka, wyjaśnienie pojęć i terminów,
- praktyczno - problemowe: ćwiczenia przedmiotowe, rozpoznawanie okazów,
- eksponujące: okazy naturalne
- forma pracy: zespołowa i indywidualna.

Media i materiały dydaktyczne:

okazy naturalne, karty pracy, albumy i klucze do oznaczania roślin.

Miejsce zajęć: lekcja w terenie (otoczenie szkoły i park)

Część wstępna lekcji:

- sprawdzenie obecności,
- uwagi porządkowe,
- nawiązanie do wcześniejszych lekcji:

Pogadanka kierowana przez nauczyciela:

Jak człowiek kształtuje krajobraz najbliższej okolicy?

Jakie formy działalności człowieka wyróżniliśmy w naszej okolicy?

Kto przypomni co to jest krajobraz?

Co jest istotnym elementem krajobrazu?

O jakich roślinach mówiliśmy na ostatniej lekcji?

Czym charakteryzuje się organizm roślinny?

- wprowadzenie tematu:
Wiemy już, jakie cechy mają organizmy żywe, wiemy też, że wśród nich są organizmy roślinne, które są istotnym elementem krajobrazu, dlatego na dzisiejszej lekcji poznamy rośliny naszej najbliższej okolicy.
- zapis tematu lekcji: **"Poznajemy rośliny nasienne w krajobrazie okolicy szkoły"**

Część właściwa lekcji:

L.p	Czas trwania	Zagadnienie	Czynności nauczyciela	Czynności ucznia
1.	3 min 3 min	Przypomnienie podziału na rośliny zielne, drzewa i krzewy.	Nauczyciel omawia ćwiczenie I: " W waszych kartach pracy są nazwy różnych roślin. Czy można je pogrupować? Czy można wyróżnić podzbiory?" Nauczyciel formułuje problem: "Co wspólnego mają ze sobą poszczególne podzbiory?"	Przy pomocy 3 kolorów kredek uczniowie podkreślają nazwy roślin. Uczniowie podają definicję drzew, krzewów i roślin zielnych, a następnie wpisują ją do karty pracy.
2.	3 min	Poznanie roślin w okolicy szkoły.	Nauczyciel omawia ćwiczenie II "Teraz przejdziemy przez podwórko szkoły, spróbujcie nazwać występujące tu rośliny."	Uczniowie wpisują do karty pracy nazwy roślin, a później wspólnie je odczytujemy.
3.	3 min 3 min	Określenie roli klucza do oznaczania roślin.	Nauczyciel formułuje zadanie: "Spróbujcie określić czy dana roślina należy do drzew, krzewów czy roślin zielnych?" Nauczyciel stawia pytanie: "Czy są rośliny, których nie znacie?" Nauczyciel wyjaśnia do	Uczniowie zaznaczają w kartach pracy.

			czego służy klucz do oznaczania roślin, zaznacza, że będziemy się nim posługiwać trochę później.	
4.	5 min	Określenie miejsca występowania wybranych gatunków.	Teraz przejdziemy do parku. Drogą zwróćcie uwagę jakie rośliny występują w ogródkach, na trawniku, w parku.	Uczniowie oglądają przykładowy klucz do oznaczania roślin.
	4 min		Przechodzimy alejkami parku, zatrzymujemy się przy tablicy informacyjnej: Nauczyciel inspiruje pogadankę dotyczącą zanotowanych nazw roślin - "jakie rośliny zauważyliście w poszczególnych środowiskach?"	Uczniowie idą do parku i robią notatki.
5.	4 min	Konieczność ochrony roślin.	Nauczyciel daje polecenie przeczytania treści tablicy informacyjnej. Nauczyciel inspiruje treść pogadanki na temat poszanowania roślinności.	Uczniowie odpowiadają na pytania. Wybrany uczeń czyta treść informacji.

Część końcowa lekcji:

Nauczyciel podsumowuje lekcję: W kartach pracy spróbujcie rozpoznać i podpisać narysowane rośliny nasienne.

Uczniowie podpisują rysunki.

Najszybsi i najaktywniejsi uczniowie na lekcji otrzymują ocenę z aktywności według ustalonych reguł

- Zadanie pracy domowej:

Proszę wkleić karty pracy do zeszytu. Korzystając z albumów i przewodników odpowiednio pokolorować rośliny narysowane w kartach pracy. (3 min)

- Powrót do budynku szkoły. (5 min)

KARTA PRACY

Ćwiczenie I

Podane niżej rośliny pogrupuj zakreślając ich nazwy kolorowymi kredkami.

KLON	MNISZEK	KASZTANOWIEC	
MALINA	RUMIANEK	LIPA	
	PORZECZKA		
	ŚNIEGULICZKA		
DĄB		STOKROTKA	RÓŻA
	LESZCZYNA		
	POKRZYWA	BABKA	
			WIERZBA

Drzewo to (duża) roślina o pniu (pojedynczym) rozgałęzionym w koronę.

Krzew to roślina o (zdrewniałych) gałęziach, które nie tworzą (pojedynczego) pnia.

Roślina zielna to roślina, która na zimę (traci) pędy rosnące (nad ziemią).

Wspólną cechą tych roślin jest to, że wytwarzają (nasiona).

Ćwiczenie II

Do tabelki wpisz nazwy roślin rosnących wokół szkoły. Zaznacz znakiem "+" czy jest to drzewo, krzew czy roślina zielna.

l.p	Nazwa rośliny	Drzewo	Krzew	Roślina zielna
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Ćwiczenie III

Wpisz do tabelki rośliny charakterystyczne dla poszczególnych środowisk.

Miejsce występowania	Drzewa	Krzewy	Rośliny zielne
Park			
Trawnik			
Ogródek			

Uwagi metodyczne dotyczące lekcji: "Poznajemy rośliny nasienne w krajobrazie najbliższej okolicy"

Celem tej lekcji było poznanie roślin nasiennych okolicy szkoły. Najlepszą formą zrealizowania tego tematu jest wycieczka. W nauczaniu przyrody szczególnie ważna jest możliwość przeprowadzenia lekcji w terenie, wykorzystując metody praktyczne i obserwację oraz bezpośredni kontakt z otaczającą przyrodą.

W zastosowanych ćwiczeniach chciałam zwrócić uwagę uczniów, że na przyrodzie też można uczyć matematyki.

Omawiając rośliny najbliższej okolicy nie sposób nie przypomnieć co to jest krajobraz, czyli spojrzeć na nasze otoczenie całościowo jak zakłada blok przyroda.

Realizując tę lekcję zastosowałam ćwiczenia z praktycznym powiązaniem roślin najbliższej okolicy i środowiska, w którym występują. Celem tego było zwrócenie uwagi uczniów na najbliższe otoczenie, poznanie i zapamiętanie roślin, które często mijają nie zastanawiając się nawet nad ich nazwą. Ważne jest również zmobilizowanie uczniów do rozwijania postawy badawczej, ciągłego poznawania otaczającego świata. Chciałam też podkreślić fakt poszanowania roślinności, innego spojrzenia na park jako miejsce rekreacji i odpoczynku wielu ludzi, w tym celu uczniowie czytali zamieszczoną w parku tablicę informacyjną.

Zadanie pracy domowej ma na celu rozwijanie umiejętności korzystania z atlasów i przewodników oraz wzbudzanie zainteresowania roślinami, pogłębienie aktywności i samodzielnej pracy uczniów.